

№ 1. Табигый тандалуу теориясы кайсы окумуштуулар аркылуу негизделген?
Табий танлаш назариясы кайси натуралистлар томонидан белгиланган?

- а) К.Ф. Руле
- б) Ч. Дарвин, А. Уолес
- в) Ж.Б. Ламарк
- г) Ч. Дарвин

№ 2. Конвергенция жолу менен тышкы окшоштукка ээ болгон түрлөр:

- а) дельфин жана акула
- б) күрөң жана ак аюу
- в) чортон балык жана лосось
- г) сур коен жана ак коен

Кайси турлар конвергенция йўли билан ташки ўхшашликка эга бўлди?

- а) делфин ва акула
- б) қўнғир ва оқ айиқлар
- в) чўртан балик ва лосос
- г) кулранг куён ва оқ куён

№ 3. Кайси пластиданын пигменти жок?

- а) бардык пластидалардын
- б) хлоропласттын
- в) хромопласттын
- г) лейкопласттын

Кайси платидлар таркибида пигментлар мавжуд эмас?

- а) барча пластидлар
- б) хлоропластлар
- в) хромопластлар
- г) лейкопластлар

№ 4. Органик моддаларнинг оксидланиш маҳсулотларига нималар кирази?

- а) сув, карбонат ангидрид гази ва бошқа бирикмалар
- б) кислород ва карбонат ангидрид гази
- в) оксиллар ва нуклеин кислоталар
- г) карбонсувлар ва мойлар

Органикалык заттардын кычкылдануу продуктуларына төмөнкү заттар мүнөздүү

- а) суу, көмүр кычкыл газы ж.б. кошулмалар
- б) кычкылтек жана көмүр кычкыл газы
- в) белоктор жана нуклеин кычкылдыктары
- г) углеводдор жана майлар

№ 5. К. Линнейге салыштырганда Ж. Б. Ламарк ...

- а) эволюциянын кыймылдаткыч күчүн туура аныктаган
- б) түрдүн өзгөргүчтүгүн кабыл алган
- в) жаныбырлардын системасын түзгөн
- г) өсүмдүктөрдүн системасын иштеп чыккан

Ж. Б. Ламарк К. Линнейдан фарқли ўлароқ....

- а) эволюциянинг ҳаракатлантирувчи кучларини тўғри аниқлаган
- б) турлар ўзгарувчанлигини тан олган
- в) ҳайвонот олами системасини тузган
- г) ўсимлик дунёси системасини ишлаб чикқан

№ 6. Дарвинизмдин пайда болушунун табигый – илимий өбөлгөсү ...

- а) жаңы породадарды жана сортторду жүргүзүүдөгү жетишкендиктер
- б) жер катмарынын тарыхый өрчүшүнүн далилдери
- в) Англиядагы өндүрүштүн жогорку деңгээлде өнүгүшү
- г) Англиядагы айыл чарбанын жогорку деңгээлде өнүгүшү

Дарвинизм пайдо бўлишининг табиий-илмий асосларига киритишади ... .

- а) янги нав ва зотларни яратишдаги муваффақиятлар
- б) ер пўстлогининг тарихий ривожланиши исботи
- в) Англияда саноат ривожланишининг юқори даражаси
- г) Англияда қишлоқ хўжалиги ривожланишининг юқори даражаси

№ 7. Майда чымыны-дрозофилланын канатындагы тарамыштарынын өзгөрүшү кайсы өзгөргүчтүккө кирет?

- а) корреляциялык
- б) модификациялык
- в) мутациялык
- г) компенсациялык

Мева дрозофил пашшачаси қаноти т омирчаларининг ўзгаришларини қайси типдаги ўзгарувчанликка киритиш мумкин?

- а) корреляцион
- б) модификацион
- в) мутацион
- г) компенсацион

№ 8. Популяциянын биологиялык обочолонуусу ... .

- а) популяциялардын тоо – массивдери менен обочолонуусу
- б) ар башка популяциянын особдорунун ар башка мезгилде көбөйүүсү
- в) популяциялардын деңиздер аркылуу обочолонуусу
- г) популяциялардын токойлор аркылуу обочолонуусу

Популяцияларнинг биологик изоляциясига нима сабаб бўлади?

- а) популяцияларнинг тоғ массивлари билан ажралиши
- б) турли популяциядаги зотларнинг кўпайиш муддати турлича бўлиши
- в) популяцияларнинг денгизлар билан ажралиши
- г) популяцияларнинг ўрмон массивлари билан ажралиши

№ 9. Табиятта жаңы түрлөр ... пайда болот.

- а) адамдын иш аракетин аркылуу
- б) градация аркылуу
- в) пайдалуу тукум кубалаган өзгөрүүлөрдүн табигый тандалуу аркылуу сакталганда
- г) особдордун жакшырууга умтулуусу аркылуу

Табиятта янги турлар ниманинг натижасида пайдо бўлади?

- а) инсон фаолияти
- б) градация
- в) табиий танлов томонидан фойдали ирсий ўзгаришлари бўлган зотларнинг саклаб қолиниши
- г) зотларнинг ўз-ўзини такомиллаштиришга интилиши

№ 10. Популяциянын особдорунун ортосундагы байланыш ... татаалданат.

- а) түрлөрдүн пайда болушу менен
- б) табигый тандалуу менен
- в) тукум кубалаган өзгөргүчтүк менен
- г) жашоо үчүн күрөш менен

Популяция зотлари ўртасидаги ўзаро муносабатлар ниманинг натижасида кескинлашади?

- а) тур ҳосил бўлиши
- б) табиий танлаш
- в) ирсий ўзгарувчанлик
- г) яшаш учун кураш

№ 11. Табигый тандалууда жашап кетүүчү особдор ... .

- а) ар түрдүү тукум куучу өзгөргүчтүгү барлары
- б) зыяндуу тукум куучу өзгөргүчтүгү барлары
- в) пайдалуу тукум куучу өзгөргүчтүгү барлары
- г) нейтралдуу тукум куучу өзгөргүчтүгү барлары

Табигый танлов натижасида асосан қайси зотлар тирик қолади?

- а) турли ирсий ўзгаришлари бўлган зотлар
- б) зарарли ирсий ўзгаришлари бўлган зотлар
- в) фойдали ирсий ўзгаришлари бўлган зотлар
- г) нейтралирсий ўзгаришлари бўлган зотлар

№ 12. Омурткалуу жаныбарлар өөрчүүнүн кайсы этабында бири-бирине окшош болушат:

- а) түйүлдүктүн өрчүүсүнүн эң алгачкы этабы
- б) постэмбриондук /түйүлдүктүн өрчүшү бүткөндөн кийинки/ өрчүү мезгилинде
- в) жетилүү мезгилинде
- г) түйүлдүктүн өрчүүсүнүн кечки этабы

Умурткали хайвонлар куйидагы боскичларда бир-бирига энг кўп ўхшаш бўлади:

- а) хомила ривожланишинг дастлабки боскичларида
- б) постэмбрионал ривожланиш даврида
- в) катта бўлган шакллар боскичида
- г) хомила ривожланишининг сўнггит боскичларида

№ 13. Қайин дарахти барги хужайралари ва фил териси хужайралари учун умумий бўлган нарса

- а) хужайрадаги хромосомалар миқдори
- б) химиявий элементлар таркиби
- в) хлоропластларнинг мавжудлиги
- г) хужайра деворчаларининг мавжудлиги

Қайыңдын жалбырагынын клеткалары менен пилдин терисинин клеткаларынын жалпы окшоштуктары болуп.... саналат

- а) клеткадагы хромосомалардын саны
- б) химиялык элементтердин курамы
- в) хлоропластидалардын болушу
- г) клеткалык каптын болуусу

№ 14. Өзгөргүчтүктүн кайсы түрү тукум кубалайт?

- а) компенсациялык
- б) модификациялык
- в) корреляциялык
- г) мутациялык

Ўзгарувчанликнинг қайси шакли ирсий хисобланади?

- а) компенсацион
- б) модификацион
- в) корреляцион
- г) мутацион

№ 15. Обочолонууга байланыштуу популяцияда ... .

- а) сейрек кездешкен аллелдер жок болот
- б) белгилүү генотиптеги особдор тандалбай эле жок болот
- в) тукум кубалаган белгилер пайда болот
- г) тукум кубалаган белгилер топтолот

Популяциядаги изоляция туфайли ... .

- а) кам учрайдиган аллеллар нобуд қилинади
- б) маълум генотипли зотлар танланмасдан нобуд қилинади
- в) ирсий ўзгаришлар юзага келади
- г) ирсий ўзгаришлар тўпланади

Баллни баҳога айлантириш шкаласи

Ҳар бир топшириқ 1 балл билан баҳоланади. Жами топшириқларнинг миқдори – 15

баллари	баҳо
0-4	«2»
5-8	«3»
9-12	«4»
13-15	«5»